

Protokół

obrad sejmowych z dnia 27. Listopada 1865.

Posiedzenie trzecie.

Prezydujący: Marszałek xiążę Leon Sapieha.

Sekretarze: Grocholski, Janowski, Zatwarnicki, Zyblikiewicz.

Komisarz rządowy: Wny c. k. radzca Namiestnictwa Possinger.

Członków Sejmu obecnych: 129.

Posiedzenie rozpoczyna się o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.
Odczytany protokół obrad sejmowych z dnia 25. Listopada 1865. Wysoka Izba przyjmuje.

Xiążę Marszałek podaje następujące ukonstytuowanie się sekcji i komisji specjalnych:

Sekcja I. Przewodniczący: x. Arcybiskup Wierzchlejski, zastępca przewodniczącego: poseł Adam hr. Potocki, sekretarze: posłowie Kozłowski i Borysikiewicz.

Sekcja II. Przewodniczący: x. Biskup Połański, zastępca przewodniczącego: rektor Majer, sekretarz: poseł Gniewosz, zastępca jego: poseł x. Szwedzicki.

Sekcja III. Przewodniczący: poseł hr. Gołuchowski, zastępca przewodniczącego: x. Biskup Manastyrski, sekretarz: poseł Biłous a zastępca jego: poseł Hoppen.

Sekcja IV. Przewodniczący: x. Arcybiskup Szymonowicz, zastępcy: posłowie x. Kuźmiński i Czajkowski, sekretarz: poseł Ludwik hr. Wodzicki, a zastępca sekretarza: poseł Landesberger.

Sekcja V. Przewodniczący: x. Metropolita Litwinowicz, zastępca przewodniczącego: poseł Grocholski, sekretarz: poseł Gutowski, a zastępca sekretarza: poseł Janowski.

Do komisji dla sprawy zapobieżenia głodowi wybrała:

Sekcja I. hr. Potockiego Adama i hr. Baworowskiego,

Sekcja II. x. Szwedzickiego i hr. Russockiego,

Sekcja III. hr. Gołuchowskiego i x. Polowego,

Sekcja IV. x. Fortunę i p. Starowiejskiego,

Sekcja V. p. Grocholskiego i hr. Golejowskiego.

Komisya ta wybrała Przewodniczącym p. hr. Gołuchowskiego, a sekretarzem p. Starowiejskiego.

Do komisiyi dla sprawy Towarzystwa kredytowego wybrała:

Sekcja I. p. Dubsa,

Sekcja II. p. Breuera,

Sekcja III. p. Laskowskiego,

Sekcja IV. p. Zbyszewskiego,

Sekcja V. p. Ludwika Skrzyńskiego.

W tej komisji Przewodniczącym wybrany p. Laskowski, a sekretarzem p. Zbyszewski.

Poseł Russocki wniósł poprawkę do wniosku x. Szwedzickiego następującej treści:

Wysoka Izba uchwali:

1. By wnieść prośbę o opuszczenie, zatem odpisanie podatku tegorocznego gruntowego z gruntów tak włościańskich jak i posiadłości większej w obwodach wschodnich, dotkniętych zupełnym nieurodzajem 2. Prosić o udzielenie dla okolic dotkniętych zupełnym nieurodzajem pożyczki bezprocentowej z ogólnych funduszy państwowych na zapomogę, wysokość zaś tejże oznaczy się stosownie do potrzeby rzeczywistej.

Włodzimierz Russocki m. p.

Poprawkę powyższą dostatecznie popartą, odesłano do komisji specjalnej, w tej sprawie wysadzonej.

Wysoka Izba udziela posłowi Dietłowi z powodu choroby ocznej trzytygodniowe uwolnienie od brania udziału w czynnościach sejmowych.

Wny komisarz rządowy Possinger wnosi następujące przedłożenia rządowe:

1. Ustawa względem urzędzenia gmin i względem ordynacyi wyborczej dla gmin.

2. Ustawa dotycząca obszarów dworskich.

3. Ustawa względem reprezentacyi powiatowej; — które po wydrukowaniu umieszczone zostaną na porządku dziennym.

Następnie członek Wydziału krajowego poseł Pictruski przedstawił wniosek Wydziału krajowego w przedmiocie odebrania funduszy i zakładów krajowych w zarząd reprezentacyi krajowej: Wy-

soki Sejm uchwali: Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem ubolewa, iż usiłowania reprezentacyi krajowej odebrania władzy autonomicznej, jaka jej dyplomem z dnia 20. Października 1860. i patentem z dnia 26. Lutego 1861., tudzież tylekroć objawioną wolą Najjaśniejszego Pana zagwarantowaną została, żadnego nie odniosły skutku. Wyjawia zaś z drugiej strony niezachwianą nadzieję, iż terażniejsze c. k. Ministerstwo stann w myśl ustaw zasadniczych Państwa i kraju, przystąpi rychle do oddania zakładów i funduszków krajowych w zarząd reprezentacyi krajowej, i w tym celu poleca Wydziałowi krajowemu, izby w moc uchwały Sejmu z dnia 16. Kwietnia 1861. r. zniósł się z c. k. Rządem, odebranie w myśl ustaw konstytucyjnych przeprowadził i o tem Sejmowi krajowemu na najbliższej sesyi sprawę zdał. Marszałek krajowy: Leon xiąże Sapicha m. p. Członek Wydziału krajowego: Oktaw Pietruski m. p.

Wniosek powyższy odsyła się do komisji specjalnej, która na wniosek posła Pietruskiego z dziesięciu członków składać się ma, i do której sekcye po dwóch członków wybiera.

Poseł Ławrowski zdaje sprawę dotycząc funduszków indemnizacyjnych i przedstawia wniosek Wydziału krajowego:

Wo Iwych Wysokij Sojm błahowołył uchwalyty: Wydił krajowyj wstrzymaje sia s widobranie zawiadowania fondiow indemnizacyjnych do chwyli ostatocznoho riszenia sprawy o postojannuju i newozwraszczajemuju dotaciju hałcycijskich fondiow indemnizacyjnych z sredstw skarbu derżawy;

Wo Ilych Wysokij Sojm błahowołył objawyty żelanie, aby cis. kor. prawytelstwo przyhotowyło do najblyższoj sesii sojmowej otwitnoje wnesenie w ciły ostatocznoj peresprawy scho predmetu. — Marszałok krajowyj: Łew kniaz Sapicha. Czlen Wydiłu krajewoho: Juljan Ławrowski w. r.

Który wniosek odsyła się do komisji specjalnej, do wniosku względem odebrania funduszków i zakładów krajowych wybrać się mającej.

Następnie przedstawia poseł Smolka projekt Wydziału krajowego do regulaminu dla Sejmu krajowego z następującym wnioskiem:

„W miejsce regulaminu na posiedzeniu sejmowem z 12. Stycznia 1863. r. prowizorycznie przyjętego, przyjmuje Sejm przedłożony niniejszem przez Wydział krajowy projekt regulaminu z 14. Listopada 1865. r. jako odtąd prowizorycznie obowiązujący.“ — Marszałek krajowy: Leon xiąże Sapicha m. p. Zastępca członka Wydziału krajowego: Franciszek Smolka m. p.

Poseł Borkowski wnosi poprawkę: „ażeby regulamin odczytany, został postawiony na porządek dzienny w tym celu, izby częściowo na posiedzeniach mógł być uchwalony i stanowczo przyjęty.“ Borkowski m. p.

Poseł Henryk Wodzicki stawia następujący wniosek:

„Wysoka Izba raczy uchwalić:

Projekt regulaminu przez Wydział krajowy Izbie przedłożony, odsyła się do wydziału specjalnego z 3 członków przez Izbę wybranych składać się mającego, który na najbliższem posiedzeniu regulaminu Izbie przedłoży.“ H. Wodzicki w. r.

Poseł Kabat wnosi.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: Artykuły dodatkowe do statutu krajowego, objęte osobnem sprawozdaniem, mają być odesłane do specjalnego wydziału.“ Kabat w. r.

Poseł Węzyk wnosi ażeby projekt regulaminu przez Wydział krajowy przedłożony, odesłać do komisji specjalnej składającej się z 5 członków wybranych przez sekcye.

Wny komisarz rządowy oświadcza, iż postanowienia regulaminu, jako artykuły dodatkowe oznaczone, a §§. 7., 12., 13., 20., 39., 42., 43., 60., 65., 72., 78., 79., 85. i 91. objęte, wymagają do zupełnej prawomocności najwyższej sankcyi, i że nie ma ze strony Rządu żadnej przeszkody, ażeby te postanowienia z wyjątkiem §§. 7., 72. i 78. przyjętymi zostały jako prowizorycznie obowiązujące, z zastrzeżeniem najwyższej sankcyi, gdy będą stanowczo uchwalone. Dalej oświadcza Wny. komisarz rządowy że §§. 7., 72. i 78. nie zgadzają się z statutem krajowym, gdyż dotycząc postanowienia §. 78. balotowanie najwyższem rozporządzeniem z dnia 26. Czerwca 1863. uznane zostało nielegalnem, dla tego wnosi, ażeby nie przyznano prowizorycznie obowiązującej mocy §§. 7. i 78., a w §. 72. po słówku „zazwyczaj“ przyjęto dodatek: „ustnie, lecz może także nastąpić“. Narreszcie zwraca Wny. komisarz rządowy uwagę Wysokiej Izby na ustęp drugi §. 31. regulaminu, którego postanawia, iż komisye mają prawo „zapraszać osoby, za obrębem Sejmu będące, w celu objaśnienia i sprawdzenia w szczegółowych przedmiotach, i żądać od Władz rządowych potrzebnych dochodzeń lub wyjaśnień za pośrednictwem Marszałka“. Co do prawa pierwszego wnosi następujące sformułowanie pierwszej części wspomnianego ustępu: „Komisye mają prawo za pośrednictwem Marszałka zapraszać także rzeczoznawców w celu objaśnienia w szczegółowych przedmiotach“. Co

do drugiej kwestyi Rząd chce zająć to stanowisko, iż wyrażenie uprawnienia komisji do wezwania delegatów rządowych może mieć miejsce o tyle, o ile wzajemnie i uprawnienie Namiestnika lub delegowanych komisarzy do brania udziału przy naradach komisji uznanem zostanie, dla tego Wny komisarz rządowy wnosi, ażeby uchylono na teraz oddział drugi owego ustępu §. 31.

W skutek powyższego oświadczenia Wgo komisarza rządowego, sprawozdawca Wydziału krajowego poseł Smolka wnosi, ażeby przedłożony regulamin jakoodtąd prowizorycznie obowiązujący, przyjęty został, zostawiając w zawieszeniu przez komisarza rządowego zastrzeżone ustępy, t. j. §§. 7., 72. i 78.; a co się tyczy §. 31. z opuszczeniem tego słowa „i sprawdzenia“ a ta wzajemność praw komisji i Rządu zostaje w zawieszeniu aż do ostatecznej uchwały; któren wniosek Wysoka Izba większością przyjęła, przez co poprawka posła Borkowskiego uchyloną została. Następnie pozostały wnioski posła Henryka Wodzickiego i posła Kabata w mniejszości, przez co wniosek posła Węzyka upada.

Na wniosek Wydziału krajowego, przedstawiony przez sprawozdawcę posła Krańskiego,

Wysoka Izba uznaje ważność następujących wyborów:

1. Michała Cichorza, posła gmin mniejszych, z powiatów Limanowa i Skrzydlna.
2. Jana Kozła, posła gmin mniejszych, z powiatów Dembica i Pilzno.
3. Józefa Zduna, posła gmin mniejszych, z powiatów Myślenice i Jordanow.
4. Jana Zaparyniuka, posła gmin mniejszych, z powiatów Śniatyn i Zabłotow.
5. Mikołaja Demkowa, posła gmin mniejszych, z powiatów Bełz, Uhnów i Sokal.
6. Alfreda hr. Potockiego, posła gmin mniejszych, z powiatów Leżajsk, Ulanów i Sokołów.

Xiążę Marszałek wyznacza następne posiedzenie na dzień 29. Listopada 1865. o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

1. Pierwsze czytanie przedłożeń rządowych do ustaw o gminach, o obszarach dworskich i o reprezentacji powiatowej.
2. Dalsze sprawozdanie Wydziału krajowego o nowych wyborach posłów.
3. Drugie czytanie wniosku do regulaminu sejmowego; — i zamyka posiedzenie.

L. Sapieha.

Kazimierz Grocholski.

Zygmunt Zatwarnicki.

